

DANMARKS STATISTIK

STATISTISKE MEDDELELSER

FJERDE RÆKKE SEKSTENDE BIND

FJERDE HÆFTE

COMMUNICATIONS STATISTIQUES 4me SÉRIE TOME 16 4me LIVRAISON

STATSKONTROLERED E PRODUKTIONER 1903

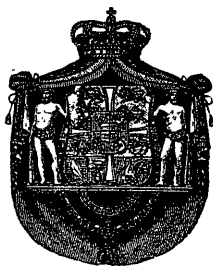
(SPIRITUS, ØL, SUKKER OG MARGARINE)

PRODUCTIONS CONTRÔLÉES 1903

(ALCOOL, BIERRE, SUCRE ET BEURRE ARTIFICIEL)

UDGIVET AF STATENS STATISTISKE BUREAU

PUBLIÉ PAR LE BUREAU DE STATISTIQUE DE L'ÉTAT

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1904

Indholdsfortegnelse.

Indledning:	
I. Spiritus og Gær	5
II. Øl	9
III. Roesukker	15
IV. Margarine og Oleomargarin	18

Tabeller:

1 a. Produktion af Spiritus og Gær i Aaret 1903 i indenlandske Brænderier samt den deraf erlagte Afgift	20
1 b. Anvendt Materiale i indenlandske Brænderier i Aaret 1903	20
2. Produktion af skattepligtigt Øl 1903	22
3. Produktion af skattefrit Øl $\frac{1}{6}$ 1902— $\frac{31}{5}$ 1903	22
4. Produktion af indenlandsk Roesukker 1903	24
5. Produktion af indenlandsk Margarine og af indenlandsk Oleomargarin $\frac{1}{4}$ 1903— $\frac{31}{5}$ 1904	24

Table des matières.

Introduction:	
I. Alcool et levure.	
II. Biere.	
III. Sucre de betteraves.	
IV. Beurre artificiel et huile margarique.	

Tableaux:

1 a. Production d'alcool et de levure dans les distilleries du Danemark 1903 ainsi que le droit perçu.	
1 b. Matières des distilleries 1903.	
2. Production de biere contribuable 1903.	
3. Production de biere exempte d'impôt $\frac{1}{6}$ 1902— $\frac{31}{5}$ 1903.	
4. Production de sucre de betteraves indigène 1903.	
5. Production de beurre artificiel et d'huile margarique indigènes $\frac{1}{4}$ 1903— $\frac{31}{5}$ 1904.	

Statens Statistiske Bureau i Juni 1904.

Michael Koefoed.

Jens Warming.

Indledning.

Introduction.

I. Spiritus og Gær. *Alcool et levure.*

I Aaret 1903 produceredes der her i Landet i alt 16,659126 Potter 100 % Spiritus = 35,145835 Potter à 8°. Tilvirkningen skete i 43 Brænderier, hvoraf 40 Dampbrænderier. Afgiften til Statskassen var 2,998643 Kr., af hvilke dog ca. 10700 Kr. kunne anslaaes at være tilbagebetalte for et udført Spirituskvantum, stort 125000 Potter à 8°.

Produktionens Fordeling mellem By og Land m. m. i Fem-aarene 1888—92 og 1893—97 gsntl. samt i de følgende Aar enkeltvis og gsntl. for Femaaret 1898—1902 vil fremgaa af følgende Tabel:

Tabel 1. Produktion af Spiritus.
Production d'alcool.

	København <i>Copenhagen</i>		Købstæder og Handelspl. <i>villes de prov. et places</i>		Land- distrikter <i>communes rurales</i>		Hele Landet <i>Danemark</i>		Samlet Afgift <i>droit perçu</i>
	Antal Brænderier <i>distilleries</i>	Tilvirket 8° Spiritus <i>produit en alcool à 0,474</i>	Antal Brænderier <i>distilleries</i>	Tilvirket 8° Spiritus <i>produit en alcool à 0,474</i>	Antal Brænderier <i>distilleries</i>	Tilvirket 8° Spiritus <i>produit en alcool à 0,474</i>	Antal Brænderier <i>distilleries</i>	Tilvirket 8° Spiritus <i>produit en alcool à 0,474</i>	
		Mill. Pt.		Mill. Pt.		Mill. Pt.		Mill. Pt.	Mill. Kr.
1888-92 ¹⁾ gsntl. .	33	9,34	67	22,03	7	0,74	107	32,11	2,69
1893-97 gsntl. . .	24	10,27	53	24,51	6	0,82	83	35,60	3,04
1898	21	10,08	49	24,02	5	0,77	75	34,87	2,97
1899	16	9,62	43	26,64	5	0,95	64	37,21	3,17
1900	11	9,17	36	25,18	5	0,88	52	35,18	3,00
1901	10	9,51	32	26,65	3	0,54	45	36,70	3,13
1902	10	9,52	31	27,40	4	0,62	45	37,54	3,20
1898-1902 gsntl.	13	9,58	38	25,98	4	0,74	56	36,90	3,09
1903	9	8,75	30	25,86	4	0,54	43	35,15	3,00

¹⁾ Produktionstallene for disse Aar ere for en Del kalkulerede som Følge af den da endnu delvis gældende Karrums-Beskatning (jfr. L. om Beskatning af Brændevis-brænding af 1/4 1887).

Som det fremgaar af omstaaende Tabel er den Bevægelse henimod Brændevinsproduktionens Koncentration, som i de foregaaende Aar ytrede sig i et stadig aftagende Antal Brænderier, men som syntes standset i 1902, fortsat i 1903, om end med svagere Fart. I 1870 var der 317 Brænderier, i 1880: 219, i 1890: 113 og i Aarene 1900—1903 henholdsvis 52, 45, 45 og 43, altsaa nu knap $\frac{1}{7}$ af Antallet i 1870.

Det producerede Kvantum 8° Spiritus udgjorde i 1903: 35,15 Mill. Pt., hvilket er 2,39 Mill. Pt. mindre end i 1902. I de 10 Aar 1893—1902 har der kun været 3 Aar med mindre Produktion, nemlig 1894, 1895 og 1898. Hermed er dog intet udtalt om selve Forbruget; det er muligt, at der til Forbrug i Aaret 1903 har været særlig store Lagere til Stede fra 1902, hvor Produktionen var større end nogensinde før. — Da Nedgangen i Produktionen er forholdsvis større end Nedgangen i Brænderiernes Antal, er Gennemsnitsproduktionen pr. Brænderi gaaet ned fra 0,83 Mill. Pt. i 1902 til 0,82 i 1903, medens det ellers i mange Aar har været Regelen, at det stærkt aftagende Antal Brænderier fik Gennemsnitsproduktionen til at stige. For Københavns Vedkommende har dog Nedlæggelsen af en enkelt Bedrift bevirket, at Gennemsnitsproduktionen for Brænderierne her steg fra 0,95 til 0,97 Mill. Pt., medens den for Købstæderne er faldet fra 0,88 til 0,86 og for Landdistrikterne fra 0,16 til 0,14. De 4 smaa Landbrænderiers Andel i den samlede Produktion er kun et Par Procent. I de jyske Købstæder produceres godt Halvdelen, i København en Fjerdedel og i Øernes Købstæder og Handelspladser knap en Fjerdedel. Nedgangen fra 1902 til 1903 var forholdsvis stærkest i København.

Tabellen viser endvidere, at den til Statskassen erlagte Afgift i 1903 udgjorde 3,00 Mill. Kr.; da Skattesatsen har været uforandret, er Statskassens Indtægt af Brændevinsafgiften som Følge af den formindskede Produktion mindre end i det foregaaende Aar. Imidlertid finder der, som ovenfor omtalt, en Tilbagebetaling af den erlagte Afgift Sted, naar Varen føres ud af Toldterritoriet. En Beregning af Tilbagebetalingen paa Grundlag af det Udførsels-

kvantum, som Toldvæsenet i sine Udførselslister har opgivet som indenlandsk Spirit under Pos. 36, giver følgende Data:

Tabel 2. Udførsel af indenlandsk Spiritus paa Fustager under Toldlovens Pos. 36.

Exportation d'alcool indigène en fûts (pos. 36 de la loi).

	Kvantum <i>quantité</i> Potter 8 ^o	Beregnet Afriftsgodtgørelse <i>restitution de droit</i> Kr.
1893—97 gsntl. .	219120	18924
1898	449000	38800
1899	182500	15800
1900	251800	21500
1901	133500	11400
1902	170000	14500
1898—1902 gsntl.	237360	20400
1903	125000	10700

Det vil ses, at Udførselen kun er Halvdelen af, hvad den var i det foregaaende Femaar, men da den overhovedet er stærkt svingende, kan der næppe sluttes noget heraf. I det hele hviler denne Beregning ogsaa paa et temmelig usikkert Grundlag, da en Del af den under Pos. 36 som indenlandsk Spiritus opgivne Udførselsmængde kan være af udenlandsk Oprindelse, medens der paa den anden Side under mere eller mindre forædlede Former (Pos. 35, 37 og 38) udføres forskellige Kvanta, til hvis Produktion der for en Del er anvendt indenlandske Raastoffer.

Af Gær produceredes i Aaret 1903 (i Dampbrænderier) 4,137300 Pund, hvilket i Sammenligning med det foregaaende Aar er en Forøgelse af 242800 Pund, da Produktionen i 1902 kun udgjorde 3,894500 Pund; i 1901 udgjorde Produktionen 3,569500 Pund, i 1900: 3,520300, i 1899: 3,470300, i 1898: 3,407500 og i 1893—1897 gennemsnitlig 3,796440 Pund. Produktionen er saaledes jævnt stigende. De fem Ottendele af Gærproduktionen falder paa de jyske Købstæder.

Til Fremstilling af Spiritus og Gær er benyttet:

Tabel 3. Anvendt Materiale ved Produktionen af Spiritus og Gær.

Matières employées à la production d'alcool et de levure.

	Majs	Andre Kornsorter	Kartofler	Sukkerroer ¹⁾	Melasse ¹⁾	Ølbærme
	<i>maïs</i>	<i>autres céréales</i>	<i>pommes de terre</i>	<i>betteraves à sucre</i>	<i>mélasse</i>	<i>lie de bière</i>
	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Tdr.
1893—97 gsnthl.	58,21	44,07	12,08	11229
1898	64,52	37,96	3,64	0,08	1,15	11070
1899	70,47	39,63	0,97	0,13	»	10543
1900	62,75	38,59	13,98	»	»	10134
1901	65,18	38,59	17,24	»	»	9025
1902	66,54	40,81	18,81	»	»	8255
1898—1902 gsnthl.	65,89	39,11	10,93	9805
1903	62,86	39,63	12,63	»	»	6580

Ligesom i de 3 foregaaende Aar har der ikke været anvendt Sukkerroer og Melasse som Raastof. Ølbærmens Betydning som Raastof er lille og bliver for hvert Aar mindre; dog er der en lille Stigning i Jylland. Kartofler have i 1903 været anvendt i omtrent samme Mængde som gennemsnitlig i de to foregaaende Femaar; men Anvendelsen svinger stærkt efter Høstforholdene, idet den f. Eks. i 1899 kun var $\frac{1}{12}$ af i 1903, og i dette Aar kun $\frac{2}{3}$ af i 1902; denne Tilbagegang falder udelukkende paa Jylland; men det er ogsaa ganske overvejende der, at man overhovedet anvender Kartofler. Tilbage staar Majs og andre Kornsorter, der baade efter Vægt, og endnu mere efter Værdi, ganske stille de andre Raastoffer i Skygge. Det bliver derfor hovedsagelig kun med Hensyn til disse Raastoffer, at Produktionens Svingninger kan paavises; de andre Raastoffers Anvendelse svinger af mere specielle Grunde, men Mængden af anvendt Korn svinger temmelig parallelt med det producerede Kvantum Spiritus, saaledes at der gsnthl. medgaar ca. 3 Pund Korn til en Pot 8° Spiritus (+ 10 Kvint Gær). Af de godt 100 Mill. Pund Korn er som Regel godt 60 Mill. Pund Majs, Resten «andre Kornsorter»; Fordelingen er noget afhængig af Forholdet mellem

¹⁾ For disse Materialers Vedkommende udelades Tallene for de femaarige Gennemsnit, da deres Anvendelse er overmaade ringe og i enkelte Aar fuldstændig ophører.

disse Raastoffers Pris, men dette er dog ikke af afgørende Betydning. Betragter man de femaarige Gennemsnit, viser der sig en svag Tendens til at ombytte indenlandske Kornsorter med Majs.

Ved en Beregning af Spiritusforbruget — til umiddelbart personligt saavel som til industrielt Forbrug m. v. — maa man gaa ud fra Produktionen (heri altsaa medregnet den Del af Produktionen, som ikke er forbrugt ved Aarets Udgang, men ikke medregnet de fra det forrige Aar paa samme Maade overtagne Lagere, der i 1903 maa antages at have været større end, hvad der gik over til 1904) og hertil lægge det Kvantum, der er indgaaet til Forbrug fra Udlandet og fradrage det mod Godtgørelse udførte Kvantum. Det til Forbrug indførte Kvantum Spiritus er meget stabilt, idet det i 1899 androg: 1,131000, i 1900: 1,127000, i 1901: 1,119000, i 1902: 1,159000 og i 1903: 1,112000 Potter. Tallene for Forbrug af indenlandsk og fremmed Spiritus (8°) blive herefter 38,16 Mill. Potter i 1899, 36,05 i 1900, 37,68 i 1901, 38,53 i 1902 og 36,13 i 1903.

II. Øl. *Bierre.*

I Aaret 1903 fandtes der her i Landet 44 Bryggerier, der tilvirkede skattepligtigt Øl¹⁾. Produktionen udgjorde 709534 Tønder. Af Bryggerierne vare 5 (heri medregnet Tuborg) i København og 39 i Købstæder og Handelspladser. De 5 Bryggerier i København havde i 1903 en Produktion af 486521 Tdr., medens der paa Købstædernes Bryggerier falder 223013 Tdr. Den gennemsnitlige Produktion i samtlige Landets 44 Bryggerier var i 1903 ca. 16100 Tdr. mod ca. 16000 i det samme Antal Bryggerier i 1902, ca. 18500 Tdr. i 43 Bryggerier i 1901 og 12700 Tdr. i 43 Bryggerier i 1892. I 1903 var den gsntl. Produktion i Københavns Bryggerier ca. 97300, i Købstædernes og Handelspladsernes kun ca. 5700 Tdr. Men medens det førstnævnte Tal er i Nedgang, er det sidstnævnte stærkt stigende, hvilket navnlig er foranlediget ved en større Produktion i Øernes Købstæder. Naar i nedenstaaende Tabel Tallet for Produktionen af Øl er

¹⁾ Øl, der indeholder 2 $\frac{1}{4}$ Vægtprocent Alkohol eller derover.

ca. 10 pCt. større end de tilsvarende Tal for det beskattede Kvantum, skyldes dette, dels at der fremkommer en Del Svind ved Eftergæringen, ved Uheld under Lagringen osv., dels Udførselen til Udlandet. Denne sidste udgjorde i 1903: 21393 Tdr., hvilket betyder en lille Stigning; Eksporten er mest til Skibsforsyning og foregaar navnlig fra København. Det afgiftsberigtigede Forbrug i Indlandet androg i 1903: 659198 Tdr., og Afgiften herfor (jfr. Lov 11. Maj 1897) beløb sig til 5,932784 Kr. altsaa netop 9 Kr. pr. Td., medens Gennemsnittet tidligere var nogle Øre mindre pr. Td. paa Grund af den i 1897 indførte, men fra 1. April 1902 bortfaldne Nedsættelse for de første 6000 Tdr. fra hvert Bryggeri. Til Sammenligning med de foregaaende Aar anføres nedenstaaende Tabel:

Tabel 4. Produktion af skattepligtigt Øl.

Production de la bière contribuable.

	Antal Bryggerier <i>brasseries</i>	Tilvirket Øl <i>bierre</i>	Beskattet til Forbrug i Indlandet <i>consommat. indigène</i>		Betalt Afgift <i>droit perçu</i>	Udførsel til Ud- landet uden Af- giftserlæggelse <i>exportation sans droit payé</i>	
			Tdr.	Tdr.		MILL. Kr.	Tdr.
1892	43	547879	495032	3,46		16298	
1893—97 gsntl. .	41	627814	572829	4,31		14282	
1898	43	729708	668624	5,93		14558	
1899	42	774195	698196	6,19		16180	
1900	45	756833	703217	6,23		17231	
1901	43	796672	704353	6,24		18520	
1902	44	705885	652087	5,86		19820	
1898—1902 gsntl.	43	752659	685295	6,09		17262	
1903	44	709534	659198	5,93		21393	

Medens Forbruget af skattepligtigt Øl siden 1892, fra hvilket Aar de første statistiske Oplysninger foreligge, har været i uafbrudt om end noget svingende Opgang indtil 1901, da Stigningen havde naaet 42 pCt. (den største Tilvækst forefindes fra 1895 til 1896 med ca. 51500 Tdr., den mindste fra 1900 til 1901 med ca. 1000 Tdr.), viste 1902 en pludselig Nedgang af 52266 Tdr., og heraf er der i 1903 kun genvundet 7111 Tdr., saaledes at Tilvækstprocenten fra 1892 nu kun er 33 pCt. og den gennemsnitlige aarlige

absolute Tilvækst: 14900 Tdr. Stigningen fra 1902 til 1903 svarer netop til den sandsynlige Forøgelse i Folketallet, saaledes at Nedgangen i 1902 i Virkeligheden har holdt sig. I 1902 havde man en kold Sommer at vise hen til; i 1903 var Sommeren heller ikke varm, men Gennemsnitstemperaturen var dog en Del højere, om end en Ubetydelighed under normalt. Noget kan Arbejdsløsheden i Bygge- og Anlægsfagene have bidraget til Nedgangen; men det kan ogsaa antages, at Aarsagerne hertil ere af mere varig Natur, og der kan i saa Henseende navnlig henvises til Afholdsbevægelsen samt til det stærkt stigende Forbrug af de i den nyere Tid fremkomne skattefri, men dog ret stærke Ølsorter, baade overgærede og undergærede. Af de skattepligtige Ølsorter have de lettere i de senere Aar trængt sig stærkt frem paa Bekostning af de stærkere, og der sker saaledes baade fra oven og fra neden en Tilnærmelse til Skattegrænsen. Den gennemsnitlige Alkoholprocent i det skattefri og skattepligtige Øl tilsammen kan derfor næppe have forandret sig synderligt.

Da Skattebeløbet retter sig efter det forbrugte Kvantum, gik Skattens samlede Provenu i 1902 ned i tilsvarende Grad, saa at Skattebeløbet endog blev et Minimumstal, naar Sammenligningen begrænses til det sidste Femaar. I 1903 var den lille Stigning tilstrækkelig til at bringe Skatteprovenuet op til samme Sum som i 1898, der ellers stod lavest inden for Femaaret 1898—1902. Naar Afgiftsbeløbet er stegen stærkere end Forbruget (fra 1892 til 1903 med ca. 71 pCt.), hidrører dette fra, at Skatten fra 1. Maj 1897 forhøjedes fra 7 til 9 Kr. pr. Td.

— I Aaret 1. Juni 1902 til 31. Maj 1903 fandtes der her i Landet 382 Bryggerier, der producerede skattefrit Øl, deraf 8 i København, 168 i Købstæder og Handelspladser og 206 i Landdistrikter. De producerede i alt 1,110940 Tdr. En Sammenligning med de foregaaende Aar er foretagen i omstaaende Tabel 5 (S. 12).

Det fremgaar af denne Tabel, at Antallet af Bryggerier, som i tidligere Aar var i stadig Tilvækst, i de sidste Aar synes at have naaet et Mættelsespunkt, idet Tallet for 1903 er det samme som

Tabel 5. Produktion af skattefrit Øl.

Production de la biere exempte d'impôt.

	Antal Bryggerier <i>brasseries</i>	Tilvirket Øl	Forbrug i Inlandet
		<i>biere</i> Tdr.	<i>consommat. indigène</i> Tdr.
18 ⁹¹ / ₉₂	306	891974	884478
18 ⁹² / ₉₃ —18 ⁹⁶ / ₉₇ gsntl.	334	967129	960041
18 ⁹⁷ / ₉₈	373	1,040578	1,032619
18 ⁹⁸ / ₉₉	381	1,116997	1,109350
18 ⁹⁹ / ₁₉₀₀	382	1,126618	1,119381
19 ⁰⁰ / ₀₁	376	1,107802	1,101994
19 ⁰¹ / ₀₂	376	1,140125	1,129943
18 ⁹⁷ / ₉₈ —19 ⁰¹ / ₀₂ gsntl.	378	1,106424	1,098657
19 ⁰² / ₀₃	382	1,110940	1,101486

for 1900, om end lidt højere end i de mellemliggende Aar. Produktionen svinger temmelig stærkt (ca. 5 pCt. til begge Sider af Gennemsnittet), men var i 1903 meget nær ved det foregaaende Fem-aars Gennemsnit. I Løbet af det Tidsrum, for hvilket Oplysninger foreligge, er Produktionen af skattefrit Øl tiltaget med en Fjerdedel, men hvor meget af denne Stigning der opvejes af samtidig Nedgang i Hjemmebrygningen, kan ikke oplyses. Det samme gælder for saa vidt ogsaa Øllet over Skattegrænsen, men Hjemmebrygningen af stærkt Øl har overhovedet aldrig været betydelig. — Tallene for Forbruget afvige kun med nogle faa Tusind fra Produktionstallene; Forskellen er størst for de jyske Købstadsbryggerier.

Produktionen af skattefrit Øl pr. Bryggeri er gennemsnitlig set langt mindre end af skattepligtigt (knap 3000 mod 16100 Tdr. Forskellen er lidt større end Aaret før), hvilket falder godt i Traad med, at over Halvdelen af de skattefrie Bryggerier ligger paa Landet, medens alle de skattepligtige ligge i Byerne. Imidlertid ere selv inden for Byerne de skattepligtige Bryggerier væsentlig større end de skattefrie, idet disse sidste gennemsnitlig producerede i København ca. 32100 Tdr., i Øernes Købstæder 3840 og i Jyllands Købstæder 2380 Tdr.; for Øernes og Jyllands Landdistrikter vare Tallene henholdsvis 2030 og 1000 Tdr. Alle 5 Tal ere lavere end Aaret før.

Af det samlede Antal Bryggerier i 1903 (19⁰²/₀₃) producerede

5 udelukkende skattepligtigt Øl, 39 baade skattepligtigt og skattefrit Øl (altsaa som anført i alt 44 skattepligtigt Øl), 343 udelukkende skattefrit Øl (altsaa som anført i alt 382 skattefrit Øl), saa at det hele Antal Bryggerier beløb sig til 387. I alt er Produktionen i Løbet af de 11 Aar, hvorfra man har Oplysninger, for det skattepligtige Øls Vedkommende tiltagen med 161655 Tdr., for det skattefrie med 218966 Tdr.

Nedenstaaende Tabel giver Oplysning om det i Bryggerierne benyttede Materiale i de sidste 6 Aar:

Tabel 6. Anvendt Materiale til Produktion af Øl.

Matières employées à la production de la bière.

	Kornsorter (undt. Majs og Ris) <i>céréales (sauf maïs et riz)</i>				
	Majs <i>maïs</i>	Ris <i>riz</i>	Sukker <i>sucre</i>		
	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	
Til skattepligtigt Øl <i>bière contribuable</i>	1898	38,665308	4,094501	264105	25737
	1899	40,081249	5,311998	266640	50190
	1900	38,878621	5,293167	294710	45326
	1901	40,416906	4,992226	451177	65983
	1902	38,456700	1,678728	464955	55780
	1898—1902 gsntl.	39,299757	4,274124	348317	48603
1903	38,523997	1,278135	553850	45680	
Til skattefrit Øl <i>bière exempte d'impôt</i>	18 ⁹⁷ / ₉₈	31,743286	2,837798	"	140711
	18 ⁹⁸ / ₉₉	32,977745	3,423107	34460	242137
	18 ⁹⁹ / ₁₉₀₀	31,796400	3,888178	51120	241483
	19 ⁰⁰ / ₀₁	30,745372	3,990269	8970	266630
	19 ⁰¹ / ₀₂	32,324292	2,978347	"	244323
	18 ⁹⁷ / ₉₈ —19 ⁰¹ / ₀₂ gsntl.	31,917419	3,423540	18910	227057
19 ⁰² / ₀₃	32,061904	2,367709	3990	377341	
Til hele Ølproduktionen <i>total</i>	1898 (18 ⁹⁷ / ₉₈)	70,408594	6,932299	264105	166448
	1899 (18 ⁹⁸ / ₉₉)	73,058994	8,735105	301100	292327
	1900 (18 ⁹⁹ / ₁₉₀₀)	70,675021	9,181345	345830	286809
	1901 (19 ⁰⁰ / ₀₁)	71,162278	8,982495	460147	332613
	1902 (19 ⁰¹ / ₀₂)	70,780992	4,657075	464955	300103
	1898—1902 gsntl.	71,217176	7,697664	367227	275660
1903 (19 ⁰² / ₀₃)	70,585901	3,645844	557840	423021	

Skønt det kun er det skattefrie Øl, hvis Produktion er formindsket, er der dog for begge Ølsorters Vedkommende en lille Tilbagegang i den samlede Vægt af de anvendte Raastoffer, nemlig for det skattepligtige paa ca. 1/2 pCt. og for det skattefrie paa 2

pCt. Nedgangen falder næsten udelukkende paa Majs, skønt dette Raastof allerede Aaret før var gaaet ned til kun lidt over Halvdelen af Femaarsgennemsnittet. Majsforbruget udgør kun 5 pCt. af Forbruget af andre Kornsorter og spiller altsaa en langt ringere Rolle end i Brænderierne. De smaa Kvantiteter Ris (navnlig til skattepligtigt Øl) og Sukker (navnlig til skattefrit) vise forholdsvis betydelig Stigning. I Forhold til Produktionen anvendes der næsten dobbelt saa meget Korn til skattepligtigt som til skattefrit Øl, nemlig henholdsvis knap 60 og godt 30 Pd. pr. Td.

Det samlede indenlandske Forbrug af Øl — skattepligtigt og skattefrit — fremgaar af nedenstaaende Tabel. For det skattepligtige Øls Vedkommende faas Forbrugstallet ved til Forbruget af indenlandsk Øl — forstaaet som den afgiftsberigtigede Del af Produktionen — at lægge de i samme Periode til Forbrug fra Udlandet indgaaede Kvanta. Med Hensyn til det skattefrie Øl falder derimod — bortset fra Hjemmeproduktionen — det samlede Forbrugstal sammen med det tilsvarende for Forbruget af indenlandske Varer, da der saa vidt vides ikke finder nogen Indførsel Sted.

Tabel 7. Samlet Forbrug af Øl.

	Skattepligtigt Øl			Skattefrit	I alt
	Forbrug af indenlandsk Øl	Forbrug af fremmed Øl	Samlet Forbrug	Øl ¹⁾ Forbrug	
	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.	
1898—97 gsntl.	572829	912	573741	960041	1,533782
1898	668624	797	669421	1,032619	1,702040
1899	698196	890	699086	1,109350	1,808436
1900	703217	804	704021	1,119381	1,823402
1901	704353	803	705156	1,101994	1,807150
1902	652087	856	652943	1,129943	1,782886
1898—1902 gsntl. ...	685295	830	686125	1,098657	1,784782
1903	659198	1483	660681	1,110940	1,771621

¹⁾ Aarsopgørelsen er for $\frac{1}{6}$ 1892— $\frac{5}{6}$ 1893 o. s. fr.

III. Roesukker.

Sucre de betteraves.

I Aaret 1903 fremstilledes der i Landets 7 Fabrikker 91,729417 Pd. Roesukker, hvoraf de 42,405818 Pd. mørkere end Amsterdamer Standard Nr. 19, medens de 49,323599 Pd. svarede til Nr. 19 eller vare lysere end dette Nummer.

Der udførtes i 1903: 2,112000 Pd. af det mørkere Sukker, medens der intet udførtes af det lysere. Som afgiftsberigtiget i 1903 opførtes i alt 84,340384 Pd., og den erlagte Afgift udgjorde 2,012415 Kr.; af det afgiftsberigtigede Kvantum var 48,638526 Pd. mørkere Sukker, 35,701858 Pd. lysere, og Afgiftsbeløbet for de to Arter var henholdsvis 1,094367 og 918048 Kr. Naar Produktionen af de to Slags Sukker i 1903 opgøres til henholdsvis 42,41 og 49,32 Mill. Pd., medens der som afgiftsberigtiget opføres henholdsvis 48,64 og 35,70 Mill. Pd., maa det erindres, at de to Sæt Tal ikke skulle svare til hinanden, navnlig fordi Fabrikernes Virksomhed koncentrerer sig paa Aarets sidste Maaneder, og Produktionen da i Almindelighed gaar over paa Kreditoplag og først bliver afgiftsberigtiget det følgende Aar.

Ved Fabrikationen er Roemelasse et Biprodukt af Betydning. Om denne Produktions Omfang foreligger der imidlertid ingen officielle Opgivelser. Derimod opgives der i 1903 at være udført 2,6 Mill. Pd. Melassefoder af dansk Produktion. Af fremmed Melassefoder indførtes i samme Aar 2,1 Mill. Pd. Egentlig Roemelasse udførtes vistnok slet ikke i de senere Aar; i Toldvæsenets Lister opføres ganske vist i Aaret 1903 under Toldlovens Pos. 230 (Sirup og Mallas) en Udførsel af indenlandske Varer paa 1,1 Mill. Pd., men dette er sikkert spiselig Sirup, som er fremstillet paa Sukkerraffinaderierne, der jo behandle baade dansk og fremmed Sukker. Den tidligere Anvendelse af Roemelasse som Raastof i Spiritusfabrikationen er helt ophørt i de sidste Aar, jfr. ovenfor S. 8.

En Sammenstilling mellem de her for 1903 anførte Data med 1902 og tidligere Aar findes i omstaaende Tabel 8 (S. 16); Tallet paa Fabrikker var i Aarene 1897—1903: 7, tidligere 6.

Tabel 8. Produktion af Roesukker.
Production de sucre de betteraves.

	Tilvirket <i>sucre</i>			Afgiftsber. <i>frappé de droit</i>		Betalt Afgift <i>droit perçu</i>		Udført (kun mørkere) <i>exporté (foncé tout)</i>
	mørkere <i>foncé</i>	lyser <i>clair</i>	tilsammen <i>total</i>	i alt <i>total</i>	deraf mørkere <i>dont foncé</i>	i alt <i>total</i>	deraf for mørkere <i>dont foncé</i>	
	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Pd.
1888—92 gsntl. .	39,69	0,64	40,33	38,24	37,77	2,76	2,75	2,29
1893—97 gsntl. .	71,98	8,64	80,62	60,27	54,79	1,37	1,23	8,09
1898.	59,79	11,48	71,27	92,41	72,49	2,14	1,63	5,79
1899.	44,71	34,96	79,67	70,72	57,30	1,63	1,29	4,47
1900.	55,12	45,82	100,94	73,48	45,50	1,74	1,02	4,99
1901.	85,98	29,57	115,55	87,76	47,72	2,10	1,07	4,02
1902.	54,04	23,61	77,65	101,51	65,68	2,40	1,48	2,98
1898—1902 gsntl.	59,93	29,09	89,02	85,18	57,74	2,00	1,30	4,45
1903.	42,41	49,32	91,73	84,34	48,64	2,01	1,09	2,11

Det vil ses, at Produktionen svinger ganske overordentlig fra Aar til Aar, nemlig paa Grund af Roehøstens Svingninger efter Vejrforholdene. Tallet for 1903 svarer temmelig nær til Gennemsnittet for det foregaaende Femaar. Helhedsindtrykket af Tallene bliver imidlertid en stadig og stærk Udvidelse af Produktionen, og da Indførselen fra Udlandet ligeledes er stigende, om end i mindre Grad, følger heraf, at det er Forbruget, som stiger. Dette beregnes ved til den afgiftsberigtigede Del af Produktionen at lægge det Kvantum, der er indgaaet til Forbrug fra Udlandet. Omstaaende Tabel 9 fremstiller Tallene herfor.

Det samlede Forbrug i Danmark af Sukker er altsaa i omstaaende Tabel opgjort til 155 Mill. Pd. i 1903 mod kun 140 i 1902. Dette sidste Aar var imidlertid abnormt lavt paa Grund af Forhold, der ikke vedrørte Forbruget, men stammede fra Tilfældigheder i Handels- og Omsætningsforholdene (se herom Stat. Medd. 4. Række 13. Bind Hæfte IV S. 17). Men 1903 viser ogsaa en betydelig Forbrugsstigning i Sammenligning med de foregaaende Aar, og overhovedet har der i den sidste halve Menneskealder

Tabel 9.

	Afgifts-berigtiget indenl. Sukker	Indgaaet til Forbrug fra Udlandet	Samlet Forbrug
	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.
1888—92 gsntl.	38,24	39,56	77,80
1893—97 gsntl.	60,27	46,19	106,46
1898	92,41	34,49	126,90
1899	70,72	58,15	128,87
1900	73,48	59,62	133,10
1901	87,76	60,57	148,33
1902	101,51	38,15	139,66
1898—1902 gsntl.	85,18	50,19	135,37
1903	84,34	70,19	154,53

været en stærk og næsten uafbrudt Stigning, saaledes at Tallet for 1903 er næsten det dobbelte af Gennemsnitsforbruget i Femaaret 1888—92. Aarsagen hertil er dels den almindelige Stigning i Folketallet og Velstanden, der ogsaa er kommet Varer som Kaffe, Te og Tobak til Gode, dels den ved Lov af 1/4 1891 foretagne Nedsættelse i den indenlandske Sukkerafgift og i Tolden paa fremmed Sukker. Denne Omstændighed forklarer ogsaa Nedgangen i det samlede Afgiftsbeløb fra 1888—92 gennemsnitlig til de følgende Aar; i 1891 naaede Afgiften Maksimum med 3,59 Mill. Kr., men i 1903 var den kun 2,01 Mill. Kr., hvilket meget nær svarer til det foregaaende Femaars Gennemsnit.

Udførselen af indenlandsk Roesukker var størst i 1896; siden har den været i Nedgang og androg i 1903 kun 2,11 Mill. Pd. Den bestaar ganske overvejende af et Efterprodukt, hvoraf Hjemmeforbruget er stærkt stigende. En anden Aarsag til Udførselens Tilbagegang er den i Efteraaret 1903 i Kraft traadte Brüsselerkonvention; i Aarets 4de Kvartal var Udførselen saa godt som helt standset. — Produktionens Fordeling mellem lysere og mørkere Sukker er meget uregelmæssig; de første udgjorde i 1898—1902 gennemsnitlig 1/3 af hele Produktionen, men i 1903 plud-

selig over Halvdelen. Forklaringen ligger i rent tekniske Forhold, ikke i Forbruget.

IV. Margarine og Oleomargarin.

Beurre artificiel et huile margarique.

I Aaret 1. April 1903 til 31. Marts 1904 tilvirkedes der i 19 Fabrikker i Danmark, hvoraf 11 paa Øerne og 8 i Jylland, i alt 41,758201 Pd. Margarine. De jyske Fabrikker producerede gennemsnitlig næsten 4 Gange saa meget som Øernes. Af Oleomargarin produceredes der intet.

Af Margarinefabrikker fandtes der i 1902/03 19, i 1901/02: 17, i 1900/01: 18, i 1899/1900: 16, i 1898/99: 18; af Oleomargarin-fabrikker fandtes der i disse fem Aar 2; i det foregaaende Fem-aar var Antallet henholdsvis 16 à 18 og 1 à 2. To af de 19 Fabrikker, som have været i Virksomhed i 1903/04, vare nedlagte ved Finansaarets Udgang.

Nedenfor fremsættes en Oversigt over Produktionen af Margarine tillige med Oplysning angaaende det aarlige Forbrug, som beregnes ved til det aarlige producerede Kvantum at lægge Overskudsindførselen.

Tabel 10.

	1898/99— 1897/98 gsntl.	1898/99	1899/1900	1900/01	1901/02	1902/03	1898/99— 1902/03 gsntl.	1903/04
	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.
Produktion af Margarine	18,26	27,98	32,53	36,99	38,52	39,44	35,09	41,76
Overskudsindførsel	3,10	4,57	4,71	6,15	5,50	5,88	5,35	5,20
Forbrug	21,36	32,55	37,24	43,14	44,02	45,32	40,44	46,96

Produktionen og Forbruget er saaledes stadig stigende, om end langsommere end i 1890erne. I Aaret 1899/00 (det første Aar, for hvilket der forelaa fuldstændige Oplysninger om Margarineproduktionen) produceredes der 6,26 Mill. Pd., og Produktionen er altsaa nu steget til det 6—7 dobbelte.

Produktionen af Oleomargarin, der i 18^{93/94}—18^{97/98} udgjorde 0,61 Mill. Pd. om Aaret, gik i de følgende Aar stærkt tilbage, indtil den endelig i 19^{03/04} er helt ophørt. Herunder er ikke indbefattet Produktionen af det saakaldte «premier jus» (Talg, som er smeltet ved 60—65° og efter nogen Henstand skilt fra Urenhederne). Denne Produktion er nemlig ikke underkastet Kontrol og kan derfor ikke opgøres.

Om Forbruget af Raastoffer ved Margarineproduktionen haves der nogle Oplysninger, der dog ikke ere ganske fuldstændige. Af Oleomargarin blev der i 19^{03/04} anvendt ca. 11 Mill. Pd., af premier jus ca. 5 Mill., af Neutral Lard ca. 9 Mill., af Refined Lard ca. 0,2 Mill., af Kokusolie eller -Fedt ca. 3 Mill., af Arachid-, Cotton- og Sesamolie ca. 5 Mill. og af blandede Fedtstoffer ca. 0,4 Mill. Pd. Hvor meget Smør der medgik til Produktionen, kendes ikke.

Tabel 1 a. Produktion af Spiritus og Gær i Aaret 1903
Production d'alcool et de levure dans les distilleries

	Brænderiernes distille-		
	Helt eller til Dels i Drift <i>fonctionnant</i>		
	Damp- brænderier <i>d. à vapeur</i>	Alm. Brænderier <i>d. ordin.</i>	Tilsammen <i>total</i>
København <i>Copenhague</i>	8	1	9
Øernes Købstæder og Handelspladser <i>villes des îles</i> . . .	12	1	13
Øernes Landdistrikter <i>communes rurales des îles</i>	3	1	4
Jyllands Købstæder <i>villes de Jutland</i>	17	"	17
Jyllands Landdistrikter <i>communes rurales de Jutland</i> .	"	"	"
Tilsammen <i>total</i>	40	3	43

Anm. Af indenlandsk Spiritus kan Udførselen i 1903 anslaaes til ca. 125000 Potter
 Den virkelig oppebaarne Afgift andrager saaledes 2,987943 Kr.

Tabel 1 b. Anvendt Materiale i
Matières des

	Udelukkende til Fremstilling <i>exclusivement pour la</i>			
	Majs <i>maïs</i>	Andre Kornsorter <i>autres céréales</i>	Kartofler <i>pommes de terre</i>	Melasse <i>mélasse</i>
	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
København <i>Copenhague</i>	14,704198	3,840656	"	"
Øerne <i>îles</i>	13,868094	3,724036	1,428200	"
Jylland <i>Jutland</i>	25,616826	5,611739	11,204000	"
Tilsammen <i>total</i>	54,189118	13,176431	12,632200	"

¹⁾ Alene i Købstædernes Dampbrænderier.

²⁾ I almindelige Brænderier anvendtes 623250 Pd.

i indenlandske Brænderier samt den deraf erlagte Afgift.
du Danemark 1903 ainsi que le droit perçu.

Antal ries		Tilvirket Spiritus production				Betalt Afgift droit perçu	Tilvirket Gær ¹⁾ levure
Ikke i Drift non-fonct.		100 %			Reduceret til 8° à 47,4 p. 100		
Damp- brænderier d. à vapeur	Alm. Brænderier d. ordin.	Damp- brænderier dist. à vapeur	Alm. Brænderier dist. ordi- naires	Tilsammen total			Kroner
1	1	Potter	Potter	Potter 4,147751	Potter 8,750530	746595	1,057100
6	3	3,465051	7,310234	623709	504400
2	1	255991	540065	46079	"
1	"	8,790333	"	8,790333	18,545006	1,582260	2,575800
"	"	"	"	"	"	"	"
10	5	16,515992	143134	16,659126	35,145835	2,998643	4,137300

à 8° og den derfor tilbagebetalte Afgift til 10700 Kr.

indenlandske Brænderier i Aaret 1903.
distilleries 1903.

af Spiritus ²⁾ prod. d'alcool		Til Fremstilling af Spiritus og Gær ¹⁾ pour la prod. d'alcool et de levure		Samlet For- brug af Majs le maïs employé	Samlet For- brug af andre Kornsorter les autres céréales employées
Sukkerroer betteraves à sucre	Ølbærme lie de la bière	Majs maïs	Andre Kornsorter autres céréales		
Pd.	Tdr.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
"	6155	2,148000	6,202758	16,852198	10,043414
"	"	1,103852	3,481240	14,971946	7,205276
"	425	4,918490	16,773161	30,535316	22,384900
"	6580	8,170342	26,457159	62,359460	39,633590

Majs, 220083 Pd. andre Kornsorter og 47 Tdr. Ølbærme; Resten i Dampbrænderier.

**Tabel 2. Produktion af
Production de biere**
Produktion, Afgift, Forbrug, Udførsel samt
Production, droit, consommation, exportation

	Antal Bryggerier <i>brasseries</i>		Tilvirket skatte- pligtigt Øl <i>production</i>
	I alt <i>total</i>	Heraf til- lige med skattefri Produktion	
København ¹⁾ <i>Copenhagen</i>	5	3	Tdr. 486521
Øernes Købstæder og Handelspladser <i>villes des îles</i> . . .	20	17	106004
Jyllands Købstæder <i>villes de Jutland</i>	19	19	117009
Tilsammen <i>total</i>	44	39	709534

¹⁾ Tuborg Bryggerier er medregnet under København.

**Tabel 3. Produktion af skatte-
Production de biere exempte**
Produktion, Forbrug samt det til-
Production, consommation ains

	Antal Bryggerier <i>brasseries</i>	
	I alt <i>total</i>	Heraf til- lige med skatte- pligtigt Produktion
København <i>Copenhagen</i>	8	3
Øernes Købstæder og Handelspladser <i>villes des îles</i> . . .	90	17
Øernes Landdistrikter <i>communes rurales des îles</i>	114	"
Jyllands Købstæder og Handelspladser <i>villes de Jutland</i>	78	19
Jyllands Landdistrikter <i>communes rurales de Jutland</i> .	92	"
Tilsammen <i>total</i>	382	39

skattepligtigt Øl 1903.

contribuable 1903.

det til Fremstillingen anvendte Materiale.

ainsi que matières de production.

Forbrug i Indlandet (afgiftsbe- rigtiget) <i>consom- mation</i>	Betalt Afgift <i>droit perçu</i>	Udførsel til Ud- landet (uden Afgiftser- læggelse) <i>exportation</i>	Anvendt Materiale <i>matières employées</i>				
			Kornsorter undt. Majs og Ris <i>céréales indigènes</i>	Majs <i>maïs</i>	Ris <i>riz</i>	Sukker <i>sucré</i>	Tilsammen <i>total</i>
Tdr.	Kroner	Tdr.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
447557	4,028012	20621	26,010502	237150	553190	34200	26,835042
99029	891258	489	5,881290	520810	660	50	6,402810
112612	1,013514	283	6,632205	520175	"	11430	7,163810
659198	5,932784	21393	38,523997	1,278135	553850	45680	40,401662

frit Øl $\frac{1}{6}$ 1902— $\frac{31}{5}$ 1903.

d'impôt $\frac{1}{6}$ 1902— $\frac{31}{5}$ 1903.

Fremstillingen anvendte Materiale.

que matières de production.

Tilvirket skattefrit Øl <i>production</i>	Forbrug <i>consom- mation</i>	Anvendt Materiale <i>matières employées</i>				
		Kornsorter undt. Majs og Ris <i>céréales indigènes</i>	Majs <i>maïs</i>	Ris <i>riz</i>	Sukker <i>sucré</i>	Tilsammen <i>total</i>
Tdr.	Tdr.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
256774	254063	7,937345	875069	"	41541	8,853955
345223	343195	10,006671	897849	3990	96046	11,004556
230893	230893	6,080839	320842	"	112268	6,513949
186024	181309	5,740243	239385	"	80755	6,060383
92026	92026	2,296806	34564	"	46731	2,378101
1,110940	1,101486	32,061904	2,367709	3990	377341	34,810944

Tabel 4. Produktion af indenlandsk Roesukker 1903.

Production de sucre de betteraves indigènes 1903.

Produktion, Forbrug, Afgift og Udførsel.

Production, consommation, droit perçu.

Tilvirket Roesukker: <i>production:</i>	Sukker mørkere end Amsterdamer Standard Nr. 19 <i>sucre (< no 19)</i>	Sukker lig med eller lysere end Amsterdamer Standard Nr. 19 <i>sucre (> no 19)</i>	Tilsammen <i>total</i>
	Pd.	Pd.	Pd.
Fabrikken Stege	÷ 5,720487	18,422831	12,702344
— Nykøbing F.	16,501108	1876	16,502984
— Højbygaard	8,074800	"	8,074800
— Maribo	1,626562	8,783196	10,409758
— Nakskov	12,926849	12,543295	25,470144
— Odense	6,895403	"	6,895403
— Assens	2,101583	9,572401	11,673984
Tilsammen <i>total</i>	42,405818	49,323599	91,729417
Roesukker til Forbrug	48,638526	35,701858	84,340384
(efter Afgiftserlæggelse) <i>consommation</i>	Kr.	Kr.	Kr.
Betalt Afgift <i>droit perçu</i>	1,094367	918048	2,012415
	Pd.	Pd.	Pd.
Udførsel af Roesukker	2,112000	"	2,112000
(uden Afgiftserlæggelse) <i>exportation</i>			

Anm. Ved Roesukkerfabrikationen anvendtes i 1903: 24112 Pd. Rørsirup, for hvilke Tolden er tilbagebetalt med 241 Kr.

Af Beholdningerne fra Efteraaret 1902 blev ved nogle af Fabrikkerne betydelige Mængder mørkere Sukker omsmeltet til lysere Sukker. Dette er Aarsagen til, at Produktionen af mørkere Sukker er opført med negativt Tal ved Fabrikken Stege.

Tabel 5. Produktion af indenlandsk Margarine og af indenlandsk Oleomargarin $\frac{1}{4}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904.*Production de beurre artificiel et d'huile margarique indigènes*
 $\frac{1}{4}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904.

	Margarine <i>beurre artificiel</i>		Oleomargarin <i>huile margarique</i>	
	Antal Fabrikker <i>fabriques</i>	Tilvirket Mængde <i>prod.</i>	Antal Fabrikker <i>fabriques</i>	Tilvirket Mængde <i>prod.</i>
		Pd.		Pd.
Øerne <i>îles</i>	11	11,436613	2	"
Jylland <i>Jutland</i>	8	30,321588	"	"
Tilsammen <i>total</i>	19 ¹⁾	41,758201	2	"

¹⁾ Ved Udgangen af Finansaaret 1903/04 vare 2 af Fabrikkerne nedlagte — 1 paa Øerne og 1 i Jylland.